

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{4}$ an 6 cor., $\frac{1}{2}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$ an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an 4 fr. 50 em.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
ora 12 fl., a treia
ora 10 fl.

Tot ce privesc foia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blas.

Foe. bisericăscă-politică.

Anul XIV.

Blas 2 April 1904.

Numărul 14.

Sinodul Arhiepiscopescan

— articolul sosit de afară. —

Factum est. S'a întâmplat!

Pe ziua de 10 Maiu st. n. a. c. Escelenția Sa Mitropolitul, pe baza dreptului ce-i compete după ss. canone s'a îndurat a convoca sinodul cel atât de mult reclamat de preoțime. În ziua aceea elita Clerului se va aduna în Blas ca aci împreună cu Capul Arhiepiscopesc și cu luminații lui sfetnici să se consulteze cu privire la regularea dotațiunii preoților.

Nimic nu era mai de dorit de cât această.

Starea anormală în care a ajuns Clerul provinciei noastre mitropolitane și în specie cel din arhiepiscopescă, pretinde imperios ca de la loc competent să se facă pașii de lipsă pentru încetarea acestei stări de lucruri.

Nu mă indoiesc, că capetele luminate, cari se vor întruni în acel sinod, vor afla cel mai bun expedient pentru sansrea răului, dar după a mea părere, acel expedient va fi tare greu de aflat, din acel ponderos motiv, că ne lipsesc mijlocele materiale prin cari să ne ajutăm noi de noi, fără a recurge la ajutorul statului. Dacă Dumnezeu ni-ar dărui până atunci un alter Bob, Șuluț, etc. cari să-și verse avutul

lor în scopul acesta, atunci cred că am ieși lesne din impas, dar fiind că acestia de o cam dată ne lipsesc, — trebuie să ne frământăm bine capetele în fața problemei ce ne stă înainte.

Statul, care a regulat congrua altor confesiuni, este dator ca și față de noi să purcedă ast fel, înse nefericita politică, ce se urmăzează la noi, atât din partea guvernului cât și mai cu samă din partea Clerului înalt catolic, pentru noi a făcut imposibilă beneficierea din visteria statului în mod egal cu alte confesiuni, cari capătă congrua deplină pentru preoții lor, iar nouă ne scote ochii cu așa numitul ajutor de stat, care nu este întregire de congrua ci servește numai ca un mijloc de corumpere și demoralizare între preoți.

După părerea mea, acest ajutor, între împrejurările actuali este un malum necessarium, la care sîntem avizați și mai de parte, până la regularea definitivă a congruei, dacă va fi această când va. Chiebat este dară sinodul a face pașii necesari la locurile competente cerënd și pentru Clerul provinciei noastre mitropolitane întregire de congrua, sau cel puțin ca ajutorul de stat să nu se mai împartă în modul scârbos de până acum, ci să se pună la dispoziția Prea Ven. Ordinariat, care apoi să-l împartă între preoți, după cum scie

că merită și după cum cere lipsa. Prin acesta s'ar pune capet atâtor murmurări și suspiciunări între preoți, și apoi firea lucrului încă cere această, căci Episcopul cunoșce vrednicia preoților ca atari. Iar nu Ministrul, și prin urmare numai Episcopul îi poate remunera după merit.

Alt cum din parte-mi și cred că de acord cu mine vor mai fi și alți preoți, declar, că de cât se mai primim acel subsidiu în forma și după modalitatea de până acum, mai bine să renunțăm la el.

Până la ținerea sinodului mai sînt vre-o 6 săptămâni, și la acest loc ne putem clarifica vederile și ideile. Doresc dară ca să vorbim la obiect cât mai mulți, ca la timpul său orientați din toate punctele de vedere, să putem intra în sinod cu vezirul deschis.

Misiuni populare. Lucrul bun început în tractul Clușului se continuă cu bun succes de cei doi vrednici și zeloși preoți ai Clușului: protopopul Dr. Dăianu și capelanul Roșian. Rodele calesse pe urma acestor deprinderi sufletesci sînt neprevăduț de bune, nu numai ca o armă contra rătăciților, ci și ca un scut și apărare contra păcatului și trezire din somnul rătăciții.

Din o corespondință ce ne trimite preotul Ioan Ramonșan din Gârbău estragem următoarele pasaje:

FEUILLETON.

Onomastica S. Părinte

Papa Più al X-lea.

— Scrisore din Roma. —

E Sâmbătă. Sorele își tremură primele raze aurii pe zimții grandioșelor cupole. Orașul încă nu e deșteptat; strădile sînt goale: numai servitorii și vindetorii de verdețuri și căți-va purtători de jurnale de dimineța să mișcă în voia lor pe pardosala curată și glasul lor duios într'un ehou prelungit se perde printre șirele înguste ale palatelor. Ici colo să mai ivească la colțul strădilor câte un car țerănesc de o structură grea și cu două roțe tras de muloni plini de zorzole — câte o țerăncă cu marfa în cap, și iar dispar în aite strădi. Mai trec tramvaie cu 2—3 omeni și se gonesc eu repe-

diune furioasă pe drumul lor. Pe ușile prăvăliilor încă zac grelele zăvóre și lăcatele virtuoșe. Pe dinaintea casarmelor își face sentinela îndatinată-și cale cu pași măsurati; în porțile principești paușeză portarii svelți și vinjoși îmbrăcați în costumul lor bogat și curios — cari așa cum stau stîlp la postul lor cu toiagul lung în mână — semnul și puterea dignității lor — cu pălării medievale decorate cu emblema dinastiei — își par nesce domnitorii din vremile apuse.

Ai crede, că numai această mână de omeni s'ar desfăta în frumșeta dimineții și ar gusta dulceta primelor ore ale zilei, căci ferestrele mândrelor palate sînt încă oblonite; s'or odihni bogatii moleșiți în puful môle, leganați de somnul întârziat: ministrii visându-se la cărmă nouă; bancherii calculând interese; negustorii dobânda săptămânei viitoare; artistul admirând idealul său, și cine scie ce să va mai petrece în dosul perdelelor și după perdelele dese — înse nu. căci de mult, de când au început a rumeni margiunile cerului la răsărit, la glasul

senin și vesel al clopotelor au alergat credincioșii la biserică, începând de la dôrna îmbrăcată în mătasa, până la burgheza sêracă, ce-și poartă semnele miseriei pe față-i veștedă și suptă, și de la bătrânii albi până la băețaușul, care acum învață a rosti „Tatăl Nostru” și acolo cap la cap, umăr la umăr în adâncă meditațiune în aceea profunda liniște și în mirosul ușor de tămâie rechiamă în suflet și în gând blândui „Nazarinean” care neveduț să sacrifică pe altarul de dinaintea lor.

Am avut bucuria de a vedea această alipire strînsă, această dragoste a Italianului față de biserică sa și m'a umplut scena de dulci fiori punëndu-mi întrebarea: de unde acest farmec în credința acestui popor? Răspunsul involuntar mi-a venit pe buze: predicile dese, din cari se revarsă adevărul clar și limpede, ca dintr'un isvor — cari își au fundamentul în studiere profundă a S. Scripturii și a vieții sântilor.

Noi răsăritenii încă avem sînții nostri și pe altarele noastre să renouăscă — pot zice — zilnic trista și durerosă tragedie

Femeia l'a îndemnat pe Adam să păcătuiască. Femeia e și astăzi care contribuie mai mult la lățirea sectei pocăitilor. Durere, — vorbesc din experința, câștigată în parohia mea. Vădând femeia, că bărbatul său nu să poată desbăra de păcatul beției, atâta îl vorbește, până ce îl înduplecă să între-între pocăitii. Va să zică femeia în familie poate face mult bine dar poate face și rău mare. Pentru ce dar să nu ne folosim de ocaziunea de a explora această putere femelă în favorul bisericii.

Conduși de această idee, în 20 a. l. e. am înființat și noi „Reuniunea femeilor gr.-cat. pentru înfrumusețarea bisericii“ sub prezidiul D. nel prețese Paulina Ramonțan, și avem speranță că lucrarea începută va aduce rode pline de binecuvântare, după ce la prima încercare s'au și strins în scopul reuniunii 111 corone.

Tot cu frumoase rezultate au decurs aceste deprinderi sufletesti și în comuna Frata, protopopiatul Coșocna. Aci predicile le-a rostit capelanul Roșiau. Programul a fost următorul:

Vineri în 18 l. e. des de dimineață clopotele cheamă poporul la rugă. Se începe oficiul orelor după care pâr. R. în fața mulțimei începe șirul meditațiilor, vorbind despre scopul și folosul exercițiilor sacre. A urmat apoi liturgia înaintesfințitelor, apoi a II. med. despre „Valoarea sufletului“. După amiază s'a oficiat Pavcernița, după care a III. med. despre mărturisire; sara la 6 ore Canon de rug. către Domnul Christos și a IV. med. despre părerea de rău. În ziua următoare s'a urmat tot așa, ținându-se patru meditații despre diferite viciuri, ca: necurăție, blasfemie, beție etc. Iar Duminecă s'au mai ținut două meditații. Tot atunci s'au cuminecat majoritatea credincioșilor mărturisii. Tote meditațiile le-a ținut pâr. R. și în tot decursul ss. eser-

ciții afară de timpul meditațiilor, cinci preoți au mărturisit. S'au mărturisit și cuminecat cu totul la 800 de inși. Apoi corespondentul continuă:

„Din fructele imediate ale acestor exerciții însemn numai aceste: un credincios care în viața lui nu a cercetat s. biserică și care pentru răutatea și necredința s'a și-a căpătat numele de „Iuda“, acum s'a mărturisit și cuminecat și a declarat publice că de aci încolo va fi cel mai puternic stâlp al bisericii; altul, care venia la biserică regulat, dar totuși nu s'a mărturisit în viață — deși e la 60 ani, asemenea s'a mărturisit și cuminecat; o femeie a oferit unei biserici s. race 60 cor. asemenea s'au făcut mai multe contribuiri în favorul bisericii locale.

„Exercițiile s'au sfârșit cu o imponentă și impunătoare procesiune la morminte, unde pâr. R. vorbește de nou și de unde reîntors în s. biserică pâr. R. își în rămas bun de la poporul credincios, lăudându-i și mulțumindu-le de ținuta demnă ce au arătat-o; iar preotul local mulțumesc în numele său și al poporului pâr. R. și celor alții preoți cari au asistat. După cari obosiți dar mângăieți în suflete ne-am depărtat fie care la ale noastre.

„De închiere amintesc că preotul neunit local a ridicat mult prestigiul acestor deprinderi sacre prin aceea că prin denunțarea-i perfidă a făcut de în tot decursul acelor zile 5 gendarmii n'au mers din sat, Să-i fie de bine. Iar noue, să defe Dumnezeu, ca să ne urmeze cât mai mulți confrăți.“

Alte misiuni de acestea continuă a se face în Dretea, Topa deș. și airea și chiar și în alte tracte această minunată idee începe a fi urmată.

În fața acestei reculegeri, ne vin în minte incurajătoarele vorbe: Dacă Dumnezeu e cu noi, cine mai e în potriva noastră și ce ne mai poate strica cel rău!

Unirea Românilor Macedoneni cu biserică Romană.

(Continuare.)

Tote au mers până aci perfect de bine. — Frăția Româno-bulgară era invidiată de toți și era cât pe aci s'o imiteze și Românii din orașele Perlepe, Crașova etc; dar spre fericirea românismului ad survenit oare cari obstacole și nu s'a realizat.

Germênul distrugător în sufletul bulgăresc n'a întârziat a nu se declara pe față cu o nespunsă înverșunare în contra Românilor. Bulgarii cari se credeau stăpâni pe situațiune, au călcat în picioare orice obligațiune, rupând în mod brusca relațiunile amicale cu Românii.

Un asemenea procedeu din partea lor era, fără îndoială așteptat; de aceea Românii Ochrideni au fost prevădători de mai înainte, că vor avea de furcă cu aceste brute și când și-au dat pe față arama, li s'a răspuns cu bărbăție, că până ce există sânge românesc în vinele lor, descendenții lui Crum nu vor avea fericirea să devie stăpâni și să dicteze Românilor.

Iată cum s'a întâmplat ruperea relațiilor Româno-bulgare:

Bulgarii îmbătați de succese și încurajați din afară în mersul progresiv al cauzei lor naționale, au devenit abusivi și impertinenți față de instituțiunile culturale ale Românilor, pretinzând cu o nerușinare vădită să introducă în cele două scoli românești câte un institutor și institutore de limba bulgară; iar în biserici câte un preot bulgar și într'o strană un cântăreț bulgar. — Aușit-ați înbiți cetitori până la ce grad de impertinență au ajuns acești milniți de odinioară și cărora noi Românii le zicem șopi, adecă ceva barbar, brut?

Cu tote protestările legale ale Românilor de a reveni la sentimente mai bune,

de pe Golgotha, dar cred, că nu exagerez când afirm, că Sfinții nostri sint numai umbre migrătoare, ce în tot anul să abat pe la noi din patria lor depărtată — își serbeză onomastica și iar să reîntornă; — ori sint numai cuvinte tradiționale rămase în mintea noastră, înse fără nici un concept sau și dacă nu e spalăcit, e șters. Nu știu lipsa convingerei serioase face, ca dogma această atât de măreță: „Comuniunea sfinților“ la noi nu e pusă așa zicând mai nimic în praxă — ori acea *datină* destul de condamnabilă, — ce după încetarea din viața a celor din urmă sfinți din orient, ca un aer stricat și corupător s'a lătit în părțile răsăritene — înțeleg superficialitatea și formalitatea aceea golă și fără de nici un simț religios, ce a sămănat apoi în popore și fanatismul orb, ce le legă ochii să nu vadă nimic, ori numai foarte puțin și scurt, ținându-le legate la litera severă exteriorului și nici de cât nu a cercat să deștepte în ele conștiința adevărată.

Și acum, când s'a făcut primul pas între Românii gr.-cat. în direcțiunea această sântă și creștină, nu să poată îndestul lăuda pornirea On. Domni preoți din cercul Clușului, cu atât mai virtuos, cu cât e prima în cercare, care nu umblă să vâneze fețe și auctorități, ci inime.

Înse nu despre această am dorit să vorbesc. Ziua de Sâmbătă a adus în special bucurie asupra Vaticanului — era ziua onomastică a stăpânului său. Înse nici sărbătorea această n'a rămas neconturbată de grijile grele și de durerea aceea vagă ce stăpânesce inima bunului Păstor. Stările triste a colegiilor din Franța, exilarea și

aruncarea pe drumul a atâtor ființe și rămânerea lor fără scut, fără căpătâiu, a pătuns dureros inima S. Părinte și această întristare să revarsă din întreaga vorbire, ce a dat-o în semn de mulțumită colegiului cardinalilor gratulători și care acum a produs mare mișcare în cercurile socialiste atât franceze, cât și italiene.

Dar ori cât va fi displăcut acestor oameni fără Dumnezeu glasul lamentator a Sântității Sale poporul cu alipire neștrămutată față de S. Șcaun, nu a întârziat de a cânta încă odată „imnul eliberării, al învingerei și al pazei“.

Dorireaș, că acum, când scriu aceste șire să am inimă de vulcan, să am virtutea genilor, ca să pot produce și înaintea ochilor voștri, acea panoramă sublimă ce s'a desfășurat în Basilica S. Petru și se deștept și în voi acele dulci impresiuni, ce au pătuns inima mea în acele momente rari și unice în felul lor.

*

Încă de la orelle două după amez a început a se mișca, ca o unda mereu crescândă o mulțime colosală de oameni, pe tote ulițele cu trăsuri, pe tramvaie, ori pedestru; oameni de tote naționalitățile de tote condițiunile, rangul și sexul; par'că încoronare de rege ar fi, ori vr'un eroi vechiu român s'ar fi sculat dintre mușgăitele inimii. Și până către cinci mereu a curs acest puvoit.

Imensa basilică, acest simbol al păcei, cu dimensiuni urieșe, de pași și șoptele mulțimei se umple, ca de un susur molatec

de albine, ce din clipă în clipă crește, până devine tumultător, ca un ropot de valuri, ce se frământă într'un scoc. Ca la un semn nevădit înse muștesce acest chaos de voci și în maiestatea lor artistică, se înalță, se amestecă și se frîng de păreți în mil de vibrații puternicele acorduri ale organelor.

Un moment și iar să face tăcere profundă. Statuele par'că ar prinde puteri omenești, tresar, să mișca oare cum-va. Mulțimea e întorsă către altarul principal deasupra cărui Spiritul Domnului apare în lumină neapropiată, înenjurat de frumoșele creaturi spirituale, cu aripi mari și blonde, cu vesminte albe ca néua și cu picioare rosate.

Deasupra să ridică grandioasa enpolă cu patru evangeliști în patru colțuri, cari scriu pace, mântuire și iubire popórelor și mărirea lui Dumnezeu. Mai jos și mai îndrept se ridică statua urieșă de bronz a S. Apostol Petru și binecuvîntând privește peste capetele mulțimei ce-ți pare un câmp de flori.

Iar când s'au intonat primele cuvinte de la imnul seraphic: Te Deum laudamus, această masă de oameni prin 50 de mii de guri a răspuns: „Te Deum veneramus“, și într'un întreg divin plin de maiestate și glorie se intrupa înaltele și sublimelre idei ale S. Ambrosiului, cu acordurile line, domole și duióse, înaintea cărora inima deschide tote ventrelele sale și la aușul cărora omul se topesce încet în propriile sale simțeminte.

Nu mă încerc să descriu impresiunile singuraticelor persoane, ce ar fi și imposibil, nici întrun cât a luat parte sufletul la această

ei cu nici un preţ n'au revenit, ci mereu creau dificultăţi în frunte cu episcopul lor Gregorie, succesorul lui Nathanael, un călugăr încarnat în contra românismului.

Românii oţeliţi în asemenea lupte au luptat şi respins cu bărbăţie pretenţiunile bulgăreşti.

Rasa această slavă în ultimele decenii prin atitudinea sa şi activitatea barbară ce o desfăşură în acele părţi, a devenit un pericol general pentru toate naţionalităţile din peninsula balcanică şi dacă i-se va lăsa câmpul deschis şi pe viitor nu ştim unde vom ajunge în viitor. — Recentele turburări în Macedonia ne au dovedit în deşul, că această rasă este periculoasă.

Pentru confirmarea celor spuse mai sus şi spre luminarea iubitorilor cetitori reproduc exact aici, tot ce am găsit notat în privinţa luptelor cu bulgarii în registrele bisericeşti sf. George din suburbia de sus; şi din povestirea lor vor deduce, că o apropiere pe viitor între Români de la Pind şi autoritatea bisericească slavă nu va avea loc nici odată.

Iată documentele estrase:

Edificarea bisericei Române din Ochrida a Sfântului Mare Martir George, purtătorul de victorie.

De la venirea Românilor din comuna Lunca până la 1836. au fost fără biserică şi se duceau la biserică din mesocastru (camensco) cu hramul sf. Maria. — Din cauza depărtării ne putând a se duce până acolo, deciseră ca să îşi edifice în mahalaua lor o biserică cu hramul sf. George şi aşa decideră lor au pus-o în lucrare.

Doi notabili Români plecară la Constantinopol, însărcinaţi cu scoterea firmanului. — Cei laşi Români şi cu ajutorul Românilor din mahalaua de jos şi a altor creştini (albanezi) se îngrijău să aducă materialul de clădit pe nume: pietri, var grinzi etc. etc.

Cei din Constantinopol n'au putut cu înlesnire să obţină firmanul; înse cu ajutorul Arhierului de atunci şi a unui locnitor din Constantinopol, a nume Haji Sotir au scos firmanul.

Cu puterea acestui firman au început să pună temelia. — Otomanii vecini nu lăsa, cu ordin înse imperial au trimis doi Bumbaşiri, cari stăteau aci până să se puie temelia. Înainte înse de a pune temelia, pe când săpa. Românii găsiră semne de vacăf (biserica) pe nume: cruce săpată pe piatră, var, cărămizi etc. etc., pe cari vădându-le s'au incredinţat, că ar fi fost vre-o dată aci vre-o biserică şi aşa li s'a dat voce ca să lucreze. — Românii, neavând bani, s'au imprumutat afectându-şi casele şi averile lor.

După doi ani s'a terminat lucrarea şi până la anul 1840 a stat biserică aşa. În acel an au făcut templul şi icónele. La anul 1853 sub epitropia lui Vasil Coe s'a edificat nartica.

Epitropii acestei biserice de la întemeierea ei şi până astăzi au fost următorii:

De la 1837—1845 Vasil Coe
 „ „ 1845—1849 George Sgala
 „ „ 1849—1851 Margarit.
 „ „ 1851—1855 Vasil Coe
 „ „ 1855—1856 Margarit
 „ „ 1856—1857 Apostol Dimoannia
 „ „ 1857—1859 Margarit
 „ „ 1859—1866 Fraţii Tain şi Dafina
 „ „ 1866—1867 Naum Goju
 „ „ 1867—1872 Iacob Dimoannia
 „ „ 1872—1874 Apostol Dimoannia
 „ „ 1874—1877 Vanciú Dimoannia
 „ „ 1877—1879 Mitca Ghergu.
 „ „ 1879—1881 Ioan Mocu
 „ „ 1881—1882 Taşcu Papa Ştefan
 „ „ 1882—1885 Nicola Coe
 „ „ 1885—1887 Filip Apostolescu (Insti-
 tutor)
 „ „ 1887—1888 Vanciú Dafina
 „ „ 1888—1889 Nicola Coe
 „ „ 1889 şi până azi Covi Coşti.

Pe timpul când s'a edificat biserică între 500 şi mai bine case româneşti se găsiu numai 12 familii bulgăreşti în mahalaua românească, cari erau plugari pe la Turci.

Cu decădinta Românilor, din cauza plecării lor în străinătate şi neîntorcerei lor la căminurile părinteşti veniau bulgarii şi închiriau casele românilor plecaţi

Un Român Macedonean.

(Va urma).

REVISTE.

Afaceri interne. Săptămâna trecută ministrul de finanţe a cerut de la camera un credit de 328 milioane cor. pe cari va avea să le folosască pentru investiţii: căi ferate, drumuri, sanatorii, palate etc. Aprópe pentru fie care comitat să proiecteze câte ceva. Comitatul nostru e combinat să primescă un palat pentru tribunal, care va costa 700 mii coróne. În afacerea această reprezentanţa oraşului Aiud a şi adresat o scrisóre lungă către ministrul de justiţie, cerând ca palatul acesta să se ridice în Aiud, unde a fost şi mai înainte.

Ministrul Berzevicy lucră la un proiect de lege prin care să reguleze obligamentul învăţământului poporal,

propunerea mai cu succes a limbii magiare în şcolile de toate zilele şi celea de repetiţie, regularea învăţământului economic, a salarelor învăţătorilor poporali, a controlii preparandiilor din partea statului etc. toate cu vedită ţintă nu spre a ferici poporul, ci spre a-l magiarisa mai uşor şi mai curând.

Bulgaria. E pe cale de a se încheia o convenţie între Turcia şi Bulgaria, care dacă va fi realizată, va contribui mult la susţinerea păcii şi linişcirea spiritelor în Balcani. E vorba adecă, ca Turcia să amnestieze şi reimpatrieze pe toţi refugiaţii bulgari şi să-i ajute cu bani din visteria statului. În acelaşi timp Bulgaria se obligă a nu mai suferi nici un comitet macedonean şi nici o propagandă de acest fel. De asemenea nu va permite să se treacă peste graniţa muniţii.

Italia. Împăratul Germaniei a sosit la Neapol unde va petrece şi sărbătorile. Regele Victor Emanuel a ieşit întru întâmpinarea lui; s'au dat şi îndatinatele banchete, cu care prilej s'au rostit toast pline de afectuósa simpatie. Faptul acesta şi mai ales impregiurarea că ambii domnitori au trimis o telegramă împăratului Francisc Iosif, îndreptătesce încrederea, că tripla alianţă stă încă tare.

Răsboiul Ruso-Japones. Kuropatkin, noul generalisim al armatelor rusesci, sosit pe câmpul de răsboi a şi raportat deja ţarului de un atac nesuces a duşmanilor. Japonesii adecă au voit să cufunde patru năi comerciali la intrarea Port-Arturului, spre a zădărnici ieşirea flotei rusesci din port. Observaţi înse de Ruşi, acestia au deschis un foc vehement contra lor şi i-au împedecat de la împlinirea planului.

Kuropatkin a mai raportat despre o luptă ce a avut'o general Miscsenko aprópe de gura rîului Jalu în 28 Marte cu Japonesii. Generalul rus a atacat Csöngetnig care era ocupat de două regimente de japonezi. Miscsenko a atacat cu 6 regimente adecă cu o putere de 3 ori mai mare ca a Japonezilor, cu toate aceste înse el s'a vădut silit la primul atac să se retragă. A doua zi la 11 ore a. m. a renouit atacul mai cu putere. Posiţia Ruşilor era foarte favoritoare, au ocupat o dilmă de pe care putea nevătamaţi să puse asupra Japonesilor. Mai târziu veni în ajutorul ruşilor încă 3 regimente. Ruşii iaú acuma între trei focuri pe Japonesii cari după cum recunósce Kuropatkin, s'au susţinut vitejese faţă de duşmanul cu mult mai numeros. Lupta a ţinut

sărbătoare, ci mă mângăiú cu aceea şi mă bucur foarte, că am putut să cânt şi eu odată acest imn „al eliberării al învingerei şi al păcii“, şi par'că eu cu presinţa mea aş fi suplinut pe toţi cei ce au fost de parte de acest loc.

Cu drag în suflet m'am depărtat din acel loc sfânt cu firma convingere, că glasul nostru a „pétruns norii“ şi ne-am strecurat printre cei mulţi cu un aer de triumf până acasă.

* * *

Ca postscript adaug, că în 11 April se va pune în praxă cântul „Gregorian“, ca nouă reformă tot în Basilica S. Petru, când toate colegiile din Roma în prezenţa Prea Sfinţiei Sale vor intona misa pe un ton în loc de corurile multitone, ce făceau din biserică teatru. Proba am făcut'o acum în biserică S. Ignatiú şi nu pot în deşul să descriú farmecul, ce-l produce acest cânt simplu şi original. Iar sărbătórea aceea va fi în onórea S. Gregoriú I. ca jubileul de 1400 de ani de la mórtea dînsului.

Salutând pe toţi fraţii din patrie, încheiú această epistolă.

Victor.

1/2 oră când sosesc ajutor 3 regimente și japoneșilor. Două dintre regimente au putut să intre în sat cel alalt înse împins de focurile Rușilor a fost silit să se retragă. După 1/2 oră de luptă Japonesei mai primesc un ajutor de 4 regimente de călăreți. Puterile acum erau egale, 9 regemente contra a 9 regimente — înse Rușii s'au simțit prea slabi în fața Japoneseilor și fără veste au părăsit câmpul de luptă ducându-și morții și răniții.

Prima luptă pe uscat s'a sfârșit cu retragerea Rușilor.

CORESPONDINTE.

SINÓDELE PROTOPOPESCI

— tr. Giurgeu —

Giurgeu în 26 Martie 1904.

Obiceiul sinod de primăvară din 11/24 Martie c., ținut în localitatea sedințelor protopopesc a Giurgeului, de astă dată având o chemare triplă, adică: exercițiile spirituale, dezbaterile mai multor chestiuni vitale și actuale, apoi alegerea unui reprezentant din sinul clerului la plănuitul sinod arhidieceșan, — află de oportună remarcarea lui în coloanele ziarului nostru bisericesc.

Premergând îndatinata mărturisirea preoților și serviciul divin îndeplinit cu pietatea recerată, pe cum și esortățiunea despre „conștiința preotului“ (temă veche dar totuși „nouă“), rostită de către parochul Tulgheșului, — trec la deschiderea sedinței și la raportul presidial. M. On. Elie Câmpean adică într'un esposeu masiv și amănunțit, din nou ne depinge icóna fidelă a tractului nostru. Pe această icónă se pot vede chipurile și numărul omenilor noștri, apoi se zugrăvesc fluviul activității și a rezultatelor din districtul acesta. De mai interesant am privit eu acel punct din esposeu, unde se dovedește, că pentru lecuirea grelei bole a analfabetismului, s'au mișcat toți arborii roditori, s'a apelat la toate organele investite cu putința de a contribui și ajuta. În colo semnele rezultatului mult dorit deja se pot prevedea.

Din șirul punctelor revenite spre dezbateri și urmare, mai multă discuțiune s'a ivit în jurul raportului nostru cu romano-catolicii. Așa ceva și era de dorit, pentru că nesciind cine-va legile și convențiunile vigente în respectul acesta, numai perderi și neplăceri pot să devină fructele. Lunga discuțiune deci, împodobită cu multe și diferite exemple, s'a ales spre edificarea și legala procedură a fie cărui păstor sufletesc. De tot binevenit a fost la locul acesta decretul congregațiunii „de propaganda fide“ din 27 April 1903, Nr. 15921, care decret s'a hotărât să circuleze spre decopiere la toți preoții tractului nostru, de ore-ce conține puncte de orientare nelintrecute în convertirea reciprocă. Între altele ne spune limpede, că susceperă respective trecerea între greco — și romano — catolici, fără de scirea și învoirea Episcopului, nu se pot efectua legalmente. Apoi condamnă pe apostazi și în genere nu suscepe pe „aconfesionali“,

lăpădati odată de la religiunea catolică. De aceste apucături folosindu-se creștinii noștri, ar fi de dorit, ca unul fie care preot gr.-cat. să aibă la îndemână decretul acesta.

S'a resuscitat apoi grava și urgenta cauză a clădirii unei locuințe protopopesci mai convenabile. În privința aceasta încă s'au regulat măsurile luate de mai înainte. Aici din nou mă declar, că dacă nu ar sci omul, că în casa de astăzi aproape de ruină locuiesc șeful tractului greco-catolic, vedându-te în orașul progresului, te sfiesci a intra în acea casă. Mare daună că pe dinaintea acestui edificiu nu prea rătăcesc inimii mai generose.

S'au luat apoi măsuri, ca miile de corone restante din lecticalul și stola preoților, să se încasseze ore-cum, căci și răbdarea și are hotarele ei precisate. După invitarea din partea On. Ioan Dobrea a sinodului de toamnă la Corbu, se trece la chestiunea „misiunilor.“ — Pentru depărtarea parochiilor și dispersiunea creștinilor, realizarea acestei instituțiuni salutare în tractul Giurgeului se pare de tot anevoioasă. Cu toate acestea s'a hotărât, ca în ss. Paresemi ale anului venitor să se țină câte 3 zile misiuni în parochiile Bilbor și Bicz. Tocmai în butul greutăților să ne însuflețim, căci rólele lor ne vor desfăta și hrăni. În legătură cu misiunile s'a mai hotărât, ca urmând indigențelor și posibilității, barămi în toate duminicile și sărbătorile să se celebreze însératul. După părerea mea, în păstoria sufletescă vecernia e o rubrică foarte mare. La început vor lua parte mai puțin creștinii, succesive înse ei să vor înmulți. Apoi mult am câștigat atunci, când frecuanța crismelor — având vreme și câștig de peste săptămână — vor scădea și mai bucuros vor cerceta casa lui Dumnezeu.

Urmăzând în fine alegerea reprezentantului la sinodul arhidieceșan din 10 Mai. Spre scopul acesta cu majoritate absolută de voturi a fost ales On. Alesandru Donescu parochul Vașlabului și notarul tractului.

Presidiul închide apoi ședința sinodală, iar preoții pleacă spre drumurile lungi și grele.

Rinaldo.

— Districtul Jiū, diecesa Lugosului —

În ziua Ss. Mucenici (9/22 Martie 1904) s'a ținut sinodul ordinar a districtului protopopesc al Jiului în comuna Petros, prezentându-se toți preoții și învățătorii districtuali în frunte cu M. On. Domn Protopop Stefan Radic, vrednicul conducător al acestui district.

După mărturisirea preoților și învățătorilor și după săvârșirea liturghiei înainte Sfințitelor celebrată de către trei preoți și un diacon, în decursul cărei liturghii s'au cuminecat toți preoții și învățătorii — spre edificarea morală a mulțimei de popor adunat și de prin parochiile învecinate, — apoi după predica ocașională despre însemnătatea postului ținută de parochul din loc On. Ioan Bora jun., la sfârșitul căreia M. On. Domn Protopop prin însuflețite cuvinte a îndemnat poporul credincios al acestei parochii la zidirea unei nouă biserici în locul bisericii de lemn necorespundătoare cerințelor de astăzi

ale numărului credincioșilor. — zic. după acestea exerciții spirituale din biserică, ne-am adunat cu toții în frumosul edificiu de piatră a școlii noastre confesionali.

Nu mă voi estinde la întreg decursul sinodului, ci voi remarca numai unele decisiuni de mai mare momentuositate.

Între acestea la locul prim amintesc introducerea și la noi a așa numitelor misiuni populare, după modalitatea celor din districtul Clușului; căci deși pe aici nu sînt semne de mișcări socialiste în popor și cu toate că secta pocăiților nu are adicți, totuși misiunile populare sînt foarte folosite pentru poporul din aceste părți, care în privința educațiunii religioase-morale stă pe o treptă nespus de inferioară. Sînt sigur că vom avea greutăți mari de întâmpinat cu punerea în praxă a acestei decisiuni, vom face înse încercarea cu ajutorul lui Dumnezeu.

Nu de mai puțină momentuositate este și decisiunea de a păși cu toată energia față de concubinarii din diferitele parochii, folosindu-ne față de dișii de denegarea sacramentelor, chiar și de denegarea înmormintării bisericesce, spre ceea ce cerem și așteptăm încuviințarea Venerabilului Ordinariat din Lugos.

Ne sînt cuprinse sufletele de cea mai mare nădejde ce o avem pusă în spiritul înalt de administrațiune bisericescă a Prea Sfinției Sale Domnului Episcop diecesan și îl cunoșcem liberalitatea inherentă bisericii noastre de ritul grecesc, și de aceea sîntem convinși că bun lucru am făcut când în adunarea protopopescă unanim am hotărât să cerem ținerea unui sinod diecesan, nefiind firesc în competența noastră a defige obiectele respective chestiunile ardente ce ar fi acolo de dezbătut.

Și după ce pe lângă alte multe afaceri bisericesce s'au mai dezbătut și unele afaceri școlare administrative, s'a închis sinodul protopopesc din anul acesta, cu hotărîrea ca la sinodul viitor să ne întrunim în Petroșeni la scaunul protopopesc.

A. P. B.

Cătră P. T. Cetitori!

Din nou rugăm pe On. Abonenți, cari sînt încă în restanță cu abonamentele de pe anii trecuți să binevoiescă a le trimite fără amînare, avînd și noi cele mai mari lipsuri.

Administrațiunea.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Stimabila Domnișoară *Elisabeta Bulin* conducătorea oficiului postal reg. ung. din Gaad (Comit. Torontál) a donat pe sama Sfinției Bisericii gr.-cat. române din Igris o foarte frumoasă perină de mătășă pentru Sfința Evanghelie, în preț de 24 cor. — Stimata Domnișoară *Antonia Palits* din Igris a donat un Liturgier cu litere latine legat în piele în preț de 6'40 fl. iar Dómna *Maria Szabolovits* un frumos mesaiu de colere vînătă pentru te-trapod în preț de 12 cor.; pentru care faptă nobilă maritimóșelor donătore li-se

aduce și pe această cale în numele curato-
ratului bisericesc cea mai fierbinte mulțămîță
Igris la 10 Martie 1904. *Luca Farcasiu*,
paroch. gr.-cat.

Din Archidieceșă. On. *Nicolai Ticaci*
dispus cooperator parochial în *Secădate*
— districtul Ciehindeal — *Ioan Bojan* dispus
administrator parochial în *Rachitul român*
— districtul Indol, — au fost chirotoniți
întru preoți în 27 Martie n. a. c. Dumineca
a V-a din Paresemi.

De la Lugos. Ilustrarea Sa distinsul
Episcop al Lugosului *Dr. Vasile Hossu* a
chirotonit întru preoți, Dumineca trecută,
pe *Dr. Iosif Siegescu*, profesor și viitorul
preot pentru românii gr.-cat. din Pesta, apoi
pe *Iosif Bărdossy*, catechet în Deva, pe
Iosif Popa și Benjamin Pop.

Fapte vrednice. Venerabilul proto-
pon al Sicinui, diecesa de Gherla, a trimis 10
cor. redacției noastre „pentru augmentarea
orî cărui fond al archidieceșei din Blaș,
„unde am un fiu și doi gineri, preoți,“ (I-am
transpus fond. subsidiar al preoților); —
10 cor. pentru nou edificănda biserică din
Cluș, „unde ca teolog abia numai de patru
luni, în 1853. am predicat întâia oră;“ —
4 cor. prenumărare la „Gazeta“ de Dumineca,
„pentru cel mai miser preot din
părțile Sarmarene. care nu porță ziar ro-
mănesc.“ — Dorim cât mai mulți imitatori.

De la Pesta. La facultatea teologică
din Pesta în timpul mai din urmă s'au făcut
următoarele schimbări: profesorul extraordinar
de filosofie *Dr. Kiss* a fost numit ordinar,
Dr. Prohászka a fost numit profesor de dog-
matica specială, iar *Dr. Karacsonyi* de istorie.
Prohászka e cam de 40 de ani, a studiat la
universitatea Gregoriană din Roma, ca alumn
al colegiului germanico-ungaric. El e cel
mai iubit preot catolic din Ungaria, și de
bună samă o bucurie nespūsă e pentru ca-
toleicii din patrie, că a ajuns la catedra din
Pesta preotul acesta. Denumirea lui a venit
de tot în silă. căci guvernul nu-l inbeșce
de loc. mai ales. că o dată a fost pășit de
cândat de deputat cu program popular.
Dorim cu frații de la Révașul, ca teologii
noștri din Pesta să și însușescă ideile și
aspirațiunile lui *Prohászka* (și a noului spi-
ritual *Dr. Hanauer*) și să le străplante în
viața preoțimii și bisericii noastre.

Solri personale. Dl *Dr. Cassiu Maniu*
advocat în Cluș, își va începe la 16 crt.
osinda de uu an la temnița din Vaț. Ia
care a fost osândit pentru un articol publicat
în „Tribuna“ din Sibiu. — Dl *Dr. Dionisie
Roman* își va deschide cancelaria advoca-
țială în Mediaș și dl *Dr. Niculae Petra*
în Seliște.

Soldaii independenții. Soldaii veterani
cari au luat parte la războiul pentru in-
dependența României. în număr de peste
2000. au fost împroprietăriți în Dobrogea,
dându-li-se pământ și toate celea de lipsă
pentru cultivarea lui.

Ruși și Iaponezii. Se spune ca Rusia
luptă în extremul orient. ca propagatoarea
culturei, dar de fapt lucrul e întors. În
Iaponia pe 1000 locuitori se vin 91 copii
de școală și un oficiu postal. în Rusia pe
1000 numai 32 copii și un oficiu postal
numai pe 21 mil. Ce spune „Vremea“?

Dare de samă și mulțămîță publică.
Cu ocaziunea balului aranjat la 12 Februar
a. c. în folosul „fondului pentru ajutorarea
scolarilor miseri în cas de morb“ de la
gimnasiul superior gr.-cat. din Blaș au fost:
*Intrate Cor. 461.—. Ieșite Cor. 188.48. Venit
curat Cor. 272-52. a)* Au bine voit a trimite
oferte: Escelenția Sa Dl mitropolit *Dr. Victor
Mihályi* 10 cor. *Alexandru Mocsonyi* Birkis

10 cor. *Dr. Nicolai Șerban* deputat 10 cor.
Nicolai Racota medic în Șeșca mare 10 cor.
Dr. Zosim Chirtop advj Câmpeni 10 cor.
Ștefan Crișan Teuș 10 cor. A. S. *Păcurar*
protopresbiter Mercuria. *Avram Păcurar* pro-
topresbiter V. Hunyad. *Iosif Lita* protopop
Ielod, *Ioan Maior* protop. Aiud. *Luca Rusan*
Blaș, *Daniila Muntean* notar Cuciu. *Ioan*
Ianza primar *Blaș* câte 5 cor. *George Tulvan*
s.-jude Hătszeg. *Ioan German* catechet Brad.
Ioan Moldovan protopop Catina. *Ioan Hă-
țegan* protopop Coșocna. *Fülöp Dènes* comisar
șuant. N. Enyed. *George Trica* căpitan Ca-
ransebeș. *Petru Cherestes* adm. protop. Buza.
Elie Câmpian protopop Gyó-Sz-Miklós. *Du-
mitru Tătulea* preot Bran. *Iosif Roman* com.
A. Inia. *Aurel Cătean* farmacist Zărnești.
Bretter Maurițiu Blaș câte 4 corone. *Augustin*
Coltor Blaș, *Vasile Dancu* paroch Tapu.
Nicolai Zugrav paroch Uricani. *Ioan Urzi-
cean* Gyó-Békás câte 3 corone *Gavriila Pop*
canonic mitr. Blaș, *Paul Salvan* paroch Ciaba.
Vasile Boneu prof. Brad, *Valeriu Florian*
paroch Racovița. *Simeon Dragomir* notar
Gurasada. *Sepegi Béla* inv. la școala de stat
Blaș, *Alexandru Maior* paroch Tirimia câte
2 cor. b) Sara la cassă au fost următoarele
suprasolviri: *Veduva Dr. Ioan Pop* Blaș
16 cor. *Iuliu Cinciu* Hateg 10 cor. *Dr. Daniila*
Sabo cand. adv. *Dr. Romul Boila* cand. adv.
Blaș. *I. Br. Micu*, *Blaș*, *Dionisiu Zeflean*
Abrud câte 3 cor. *Emil Vlassa Sancel*, *Ioan*
Popa Cernatul inf. *Silv. Nestor* prof. Blaș,
Simonffy Alajos protopretor Blaș câte 2 cor.
Dav. Radeș Veza. ved. *Greavu Roșia*, *Dionisiu*
Trifan Blaș. *Dr. Nerva Oncu* cand. adv.
Eugen Nicola, *Simeon Muntean* notar. *I. F.*
Negrut prof. *V. Bindea* Blaș. *Vas. Saltelechi*
v.-protopop Bardoș. *Ioan Maior* provisor dom.
Blaș. *Dr. Seb. P. Radu* protop. Ujóra, *Ilie*
Mircea. *Dr. Laurentiu Nestor* adv. Blaș câte
1 cor. — Subscriși prin această ne ținem de
plăcută datorință a aduce mulțămîță publică
tuturor acestor binevoitori și surrijitori ai
sus numitului fond. Blaș 30 Martie 1904.
Gavril Precup, president. *Octavian Bonfiniu*,
cassar. *Flaviu C. Domșa*, controlor.

Lucruri triste. Dragostea fraților ma-
giari față de Români nu are păreche, do-
vadă e următorul fapt. În comuna Panticuș
sunt câte va familii magiare dintre cari și
poți numără pe acei ce sînt originari ma-
giari. Acolo e și școala de stat — a cărei
menire ar fi după ei magiarizarea. Români
au școala în care învățatoriul *Ioan Mihu* a
instruat sara tineri și școlari la dialoguri și
pieșe teatrale. — Lucrul acesta nu a con-
venit unor magiari din loc. pentru aceea
acel învățator a trebuit nimicit. — Prilej
bun la această până acum nu au aflat, de
aceea I-au dat pace. Ziua vestită de 15
Martie inse le-a oferit prilej bun. Atunci
Magiarii din Panticuș au protecat să ser-
beze 15 Martie, dar ei viteji fiind nu au
putut'o sărbători fără a vătămă pe Români
și a se lăuda. — Pentru aceea ei cu 15 zile
înainte s'au lăudat că cu aceea ocazie vor
dărma o cruce din piață, o vor batjocori.
Români în simțul lor religios s'au aflat vătămă,
și în mahnirea lor unii ștregari au
amenințat. Lucrul au inspăimîntat foarte pe
lăudăroșii de mai înainte în cât au cerut
40 de gendarmi și husari, cari li s'au trimis.
Sărbarea s'a ținut — dar nime nu s'a ocupat
cu ei — gendarmii au stat în căsarmă, și
s'au dus cu buzele umflate. fără a avé prilej,
a se lupta cu Români. Fiind că în rapor-
tele lor oficiose frații magiari au relatat
lucruri false, ca să se rectifice au fabricat
o corespondință în ziarul „Kolozsvári Friss
Ujság“ nr. 78 în care scriu că în urma agi-
tării învățatoriului *Ioan Mihu* 18 sate Ro-

mâne, au voit a se revolta asupra lor — și
a le despoia banca. După ce însă și fapta
cau s'a petrecut arată că Magiarii nu au
voit alt ceva de cât a agita opinia publică
magiară asupra noastră și a învățatoriului
din Panticuș — cu ast fel de corespondenți
de vorbă nu stăm, ei le recomandăm că
pentru ca să se reconvalideze să mergă la
vre-un institut — unde ast fel de indiviți,
au loc acomodat. *Un panticuean.*

Cărți nouă. „Studii și biografii“ titlul
unui volum de 207 pag. în care prof. *Dr.*
Ioan Rațiu, de la gimnasiul din loc a publicat
mai multe articole de a le sale, publicate
deja în alte foii. Sînt câteva studii și biogra-
fiile amenunțite a repaus. *Dr. Ioan Rațiu*,
Basiliiu Rațiu. Prețul 2 cor. O recomandăm
călduros. — *Dr. J. Beș. Igiena școlară*, o
broșură de 50 pag. care conține prețioșe
îndrumări foarte folositoare învățătorilor și
celor cari se îngrijesc de școală. Costă 60 bani.

Curs de comptabilitate pentru meseriași.
Vineri, în 11 Martie n. a. c. la 8 ore sara s'a
inaugurat la „Reuniunea școlărilor români
din Sibiu“ cursul de comptabilitate pentru
măestri și școlari. Scopul acestuia
este a instrua în purtarea șocotelilor și a
corespondenței neșpărate fie-cărui meseriaș.
Instrucția a binevoit a o lua asuprași d-nul
Ioan Vătășan, funcționar la „Albina“. La
inaugurare au participat, pe lângă 30
membri, măestrii și școlari, înscriși la curs,
comitetul Reuniunii în frunte cu preș. *V.*
Tordășan. Cursul se ține în fie care *Miercuri*
și *Vineri* la ora 8 sara. În acest scop lo-
calul e provădit cu bănci școlare, cu tablă
de părete etc. Prin această întreprindere
Reuniunea săvârșesc o lucrare culturală de
mare importanță pentru clasa noastră de
mijloc, importanță căreia I-a dat expresie
atât dl *Vătășan* cât și presidentul Reuniunii.

*La Tipografia Sem. Archidieceșan
din Blaș se primesce un învățăcel
din casă bună, și care a absolvat cel
puțin 3 clase gimnasiale.*

Să caută!!

în Blaș o, chilie și culină sănătoasă cu lumină
îndestulitoare, — care să se potă da în chirie
cu începutul lunii Mai.

A se adresa la

Librăria Seminarială.

AVIS.

Am onore a aduce la cunoscința On.
P. că rugat fiind din partea mai multora,
m'am decis a mă întorče după ss. sărbători
cu aparatele cele mai bune de fotografare
Drept aceea, rog pe toți doritorii de a se
fotografa, să se însinue la *Dl Elie
Mircea* ca ast fel să mă pot orienta.

Cu deosebită stimă:

Emil Fischer,
fotograf.

Aducem la cunoscința Onoraților Domni Preoți, că ediția vechie din
Liturgier s'a epuizat, și s'a pus sub tipar o nouă ediție.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Cele două fețe ale lumii.

Povestire prelucrată după L. Wesskirch.
(Continuare.)

„Că nu gândești multe bune despre mine, Iovo, o pricep. Dar apoi totu-și ai pute să mă ascuți. Să nu crești, că a fost un lucru așa de pus la cale cu Lina, pe cum gândești. Mama a dat cam rău economia, iar io încă nu prea m'am uitat la bani. Așa dar ceva sprijin adus la casă nu strică pentru mōra noastră. Tatăl Linei e putred de bogat și ea e singură la casă. S'apoi, vești, din aer numai nu pōte trăi omul, nu-i așa? Dar dragă imi ești, Iovo numai tu, dragă, pe cum nici una alta pe lume! Și tot de una numai tu singură imi vei fi dragă!

Și iară-și cercă a o stringe în brațe. În clipa aceea răzni la spatele lor glomōreșei:

„Te-am auzit ieri, când ți-l'ai brodit pe azi aici fată blăstămată și nerușinată, pe care spre spāsirea păcatelor mele o am luat în casă! Să lași să te sārute un bărbat făgăduit și să-ți cinstescă păpuși, și încă cine scie ce alta! A sēmăna zizanie între mine și fiul meu, pe când eu m'am purtat cu tine ca cu o fată a mea!“

Morăreșea are rēsufare scurtă, pentru-că-i plină de trup, dar când se turbură, are rēsufare destul de lungă. Ea strigă atât de tare, cât o aud ōșpetii din casă, și toți unul după altul vin, să vadă, că ce-i.

Morăreșea nu-i lasă să găcescă asupra celora, ce vād. Câte vorbe urite numai scie, tōte i-le aruncă Iovei în față, un adevărat pōvoiu de vorbe rēsūtăcioșe, care o năpădesc și nădușesc de nu-și pōte deschide gura, să se apere. Lina încă nu-i una din cele cu gura infundată. Dacă a învățat puțin din altele, înfruntarea și probozirea le are ca dar de la natură. Oanea stă mut cu mănile în buzdunar, uitându-se la virful păpușilor săi, și nu zice o vorbă măcar.

În sfirșit iea preotul vorba, clătînd din cap și supērat: „Puțină bucurie are satul cu tine, Iovo. Odinioră te țineam de cea mai de omenie fată din sat, și acum cu durere trebuie să aflu, că tu cerci să te arunci în brațele unui ușuratic și să-i abați inima de la mirēsa alēsă de Dumnezeu pentru dînsul.“

„Doră nu crești și D-Ta, Domnule Părinte, că, io —“ zice Iova incet, frântă de durere. „Numai păpușii āștia am vrut să-i dau la Oanea îndērēpt!“

Dar preotul își făcuse părerea gata asupra ei. „Nu minți, fată! Nu mai adauge pe lângă nedreptate și neadevēr. Zēu, că mie trebuie să-mi fie rușine în sufletul meu. Cum te-ai sēlbătăcit, Iovo. În foc să lămuresce aurul, zice scriptura, tu inșe te-ai aflat, că ești numai plumb gol.“

Preotēsa trage pe morăreșă de mănecă, bărbatul ei vorbise. Dar apoi aci mai erau și alții, cari vreaū să ajungă la vorbă, Andreōia, carea spunea, cum fata asta, care se arēta așa de cu crucea în sin a umblat și în calcăiele bărbatu-so, pe când era la ea în casă de ce bărbatu-so, Andreiū, nu puțin se minuna, părēndu-i rēu în inima sa, că pe vremea aceea n'a băgat nimic de samă din

aleșuirile Iovei. Aci era și Anisia, carea era cam îmbētată la cap de cinștea ei cārpită din nou, stringēnd pe Franțul ei de braț, ca nu cum va să i-l iee cineva, borborosi: „N'ar fi trebuit, să mē hūiduēscă atāta una ca asta! Cel puțin cu un bărbat făgăduit io nu m'am lāsāt în vorbă!“

Iovei îi trēmuraū dinții în gură. „Nu-i adevērat, nimic nu-i adevērat, din câte vorbiți aci. — Iōne, pentru Dumnezeu! Vești că mie nu-mi cred, deschide-ți dar și tu gura! Spune-le, că io nu vreaū nimic de la tine!“

Și cu mănile înceștate se uită după el. Dar făcăul, folosindu-se de imbulzēla aceea, s'a fost sters pe nesimțite de acolo. „Prost, prost lucru de tot! Jumētate din Vremesci stă și ascultă fleacurile astea! Muierile și-au fierd din trāsta o zamă, acum ele să și-o și sōrbă.“ Iova în zădar căuta după el, dar o altă fată zări Iova după ochii de ferestă din chilia de de-asupra, o fată galbină, plină de durere; era fata lui Ștefan Mărian. Și un țipet de durere isbucnesce de pe buzele Iovei, de care amușesce pe o clipă clocotul și țiuitul celor întēritați cari erau de față.

„Tātucule! Tātucule! Vai, și tu tōte astea trebuie să la auți și să le vești!“ oftēză Iova.

Preotēsa începe să se îngreșeze de trēba asta. Ea imbulzēla pe morăreșă de acolo: „Vină, vino, să mergem de aici!“

Morăreșea iară ajunse la rēsufarea ei scurtă.

„Până se întunecă trebuie să-mi ieși afară din casă, tu și bētrānu-to,“ gāfai ea. „Eu nu sufer la casă fete prāpădite.“

După preotēsa și morăreșea se duc și cei alaiți. Lina s'a fost dus mai înainte, să caute pe Oanea. Iova rēmāne singură sub nuc, uitāndu-se la păpușii cei cu calcăie înalte, și cercă a-și veni în ori.

Așa dar ea acum e o fată prāpădită, pe când mai înainte lumea din jur împrejur o lāuda, că e fata cea mai de omenie și cinștită. E o mincinosă, ea, peste buzele căreia nici odată n'au ieșit un singur cuvint neadevērat!

În gândurile acestea zāresce pe un strat de florii un fir de mac, care, cu tōte că era tōmnă tārzie, nu și-a fost pierdut flōrea. Dintr'o dată se cutrēmurā de o aducere aminte. Ce i-a fost zis numai Petrea în sara aceea? „Cu totul altă față are flōrea de mac pentru Domn, de cât cum o are pentru servitor.“ Atunci l'a luat în ris pentru asta, acum vede, că drept a avut. Flōrea aceea, cu frunzele ei dābālāzate, cu capul ei negru i-se pare Iovei, că-i zice: „Dintre toți căți te imbulzēai, te lingușēai și te acoperēai cu laude mai înainte, dintre toți, cari ai primit de la tine daruri și binefaceri, acum nici unul, nici unul singur nu se arată, care să te māngāie în nēcāsul tēu. —“

Atunci de odată aude cārțāind nēsipul de pe cărare, și uitāndu-se în sus, vede pe Petrea Halēu înainte sa. Să fi fost o prāpastie în grādină, ea mai bine s'ar fi aruncat într'insa, de cât să se privēscă acum ochi în ochi cu el; după cele, cari se întimplaser. Iova era acum așa de slăbită de nu se putea mișca din loc. Înholbānd ochii la el îi zice:

„Ce vrei? — Tu aici?“

„D-apoi, iacă ți-am adus banii, cari i-ai fost lāsāt acolo la mine pe masă, tu fată nebună, ce ești?“ zice Petrea rīdînd. „Doră nu cum va te sparie acești căți va talerii?“

(Va urma.)

Considerațiuni.

I.

Adevărurile celea mai mari, ideile celea mai sănătoșe, curentele celea mai puternice, pornite din acestea, stāpānesc până la o vreme în tōtă lumea, în tōtă țāria lor, apoi își pierd încetul pe încetul tōtă energia, așa zicēnd tōtă puterea de viață, și încep să tîngōscă, să se întunece și să dispară. Pe un timp ōre care — la aparință — și dispar, să și nimicesc pentru o minte mai puțin ageră, mai puțin cercetātōre. Dar adevērul însuși, în esență, cu tōtă puterea lui de viață esistă, și e capabil ca să fie din nou isvorul unui curent sănātos, viguros, asemenea celui stius mai înainte, — dar nu întru tōte asemenea, căci lumea, ōmenii, împrejurările să schimbă, lipsele, durerile, țintele în parte sînt altele, — și acestora trebuie să se acomodeze curentul cel vor, pornit din adevērul vechiū.

Adevērul ca și dreptul, ca și binele și trumostul, nu mōre: tōte acestea sînt vecinice, ca și isvorul lor — vecinicul Dumnezeu. Dar firea ōmenescă e slabă, dă în grabă pe cel dintāi pōvrniș ce i-se pune în cale, alunecă pe cărări greșite, încruciatate, întortochiate, cari îl duc nu acolo unde simțul intim al omului, unde dorințele sale adevērate vreaū să-l ducă.

Curentele, mișcările pornite din adevērurile mari, validitatea punerii în pracsă a principiilor sănătoșe, are tot de una lipsă de ōmeni cu simțire infăcārata, cu inimii mari, de ōmeni desinteresați, de idealisti, de eroi.

Aceștia au să pună în mișcare luminānd mințile și aprinđēnd inimile. Intārind voințele, arātānd drumurile, mesele pōpōrelor.

Și adevērul acesta e recunoscut de tōtă lumea, ori ce om îl știe.

Ori că întāia ōră să nască o mișcare, un curent nou, luminat și călāuzit de ori ce fel de adevēruri, ori că e vorbă de învierea unui curent apus, ori în parte întunecat numai, dar sănātos, plin de viață, care ar duce și astāzi la fericire pōpōrele. În ori ce cas e lipsă de ōmeni luminați la minte și aprinși în suflet, de propovăduitori, de apostoli.

Tendința generală a ōmenimii peste tot, și a fie cărui pōpor în parte, e spre bine, spre adevēr, spre fericire.

Punctul acesta luminos — fericire — a fost tot de una călāuzul neamurilor. Ținta spre acest punct e cauza tuturor frāmîntārilor și rāsbotelōr căte au fost și căte vor mai fi până la capătul vēcūrilor. Ori cari ar fi cauzele mai apropiate a acestor frāmîntārī, — tōte să reduc — în ultima analiză — la cel dintāi. Și credința, nādejdea în ajungerea acestei însușiri dum-

nezești, care tot fuge, de câte ori e să se pună mâna pe ea — nădejdea în ajungerea fericirii ne dă putere în luptă, în toate luptele care la oală dau naștere luptei celei mari — lupta vieții.

Asta e ținta, asta e tendința generală. Și e absurd să presupui că cineva nu ar avea această tendință. Dar, — în urmare — e absurd să presupui că cineva nu ar voi să se folosescă de mijloacele ce duc la ținta asta.

Mijloacele acestea la rândul lor, nu pot fi alt ceva, de cât adevărul, dreptul, binele și frumosul, nu într-o cât sînt ele în ele așa — căci așa n'ar avea nici o influență în viață — și aici de viață e vorba, — ci într-o cât să manifesteze în anumite principii, anumite reguli de viață, care toate la oală dau ceea ce numim curent.

Dar stabilirea adevărurilor în principii, în legi. — închegarea acestora într'un întreg bine hotărit, bine determinat, într'un curent; arătarea — mai de parte a căilor, a mijloacelor prin care curentul, mișcarea respectivă poate să treacă — toate acestea nu le poate face fie care om, de și fie care cunoscă și binele, și adevărul, și dreptul și frumosul, de nu de tot cel puțin în parte și de și fie care știe că numai prin ele poate să ajungă acolo unde voește.

Iată de ce am zis că pornirea din nou, ori învierea unui curent sântos are tot de una lipsă de mișcă luate de inimă înflăcărare și de voințe tari. — de apostoli, și iată de ce tot de aici se explică faptul că îndată ce **cei mulți**, — poporul, vîd limpede și înțeleg ceea ce învață cei puțin să alătură lor, și merg cu ei mărindu-se căta din ce în ce mai tare; iată de ce se luptă apoi cu ei pentru principiile lor, acelor puțin,

care sînt acum și a lor, a celor mulți și pe care le-au avut și mai înainte în minte și inimă, deși poate nu în aceeași formă și nu așa de clare, dar fără să le scie aplica fără să le scie călăuzi, iată în fine, pentru ce sînt gata a muri pentru învingerea, ori și numai pentru ținerea la acelea principii, la acelea adevăruri, — iată pentru ce sînt martiri.

Se scie înse, că asta nu merge așa cu una cu două. — Înțeleg puțerea în viață a unui curent, a unei mișcări sântoșe, — pe cum nici izbînda acestuia nu e așa de ușoară.

Sînt pledeci peste pledeci.

Și înainte de toate sînt drumurile bătute de mai înainte, cărările întortochiate, prăpăstioșe, drumurile de la care trebuie abătuți: principiile lor de mai înainte. Am zis mai sus că adevărul, binele, frumosul, dreptul — ideile acestea toate le au și cei mulți, și numai ordinarea lor, închegarea lor, și punerea în praxă e străină de ei.

(Va urma).

Posta redacției.

„Comediantul,” nu e potrivit.
 „Alfus.” Aș sosit cu bine, vor urma în nr. de Paști.
 N. Z. în U. Binevoitii a indemna și pe alții la acest peregrinaj și la toamnă îl vom face de sigur. Notița din nr. trecut a avut ca rezultat 10 înștiințări.
 C. S. în V. Regretăm, dar nu anunțăm de cât scrieri, care ni se trimit. S. pedă-ți-ne un exemplar din volumul ce-ai publicat și îl vom anunța bucuros.
 A. P. B. în L. La întrebarea, că ore cînd „Bunăvestirea” în Joia mare este deslegarea de pește în aceea zi, răspundem cu can. 42. din tipicul Strășnicului de Blaș, tipărit la 1877 pag. 214. unde se zice: „Iară la masă pește nu dealegăm, numai unt de lemn și vin.”
 S. Z. în B. La întrebările de acum, credem că mai bine e se deschidem discuție publică mai întăit asupra înșemnatăii conceptelor. După sîrbătorii poate.

Posta administrației.

Aș achitat abonamentul: *Homorod* pe anul 1903. *Ciugușul inferior*, pe 1902 și 1903. T. K. *Orade* pe 1904. *Kebele Sz. Ioan* pe 1903 April — Decembrie. *Cîțelul român* pe 1903 sem. 2-le și 1904 sem. 1. *Silva* pe 1904 sem. 1. *Secăreș* pe 1904. *Densuş* pe 1904 sem. 1. *Ormenișul de Cîmpia* pe 1904. *Ercea* pe 1901. Binevoitii *Ormeniș* și restul. *Tătărlău* pe 1902 și 1903. Dr. *Orade* pe 1904 sem. 1. *Ucea superioară* pe 1902 sem. 1. *Casina, Cluj* pe 1903 pătariul din urmăși *1904 Ianuar — Martie*. *Nucet* pe 1898—1901. *Vaşul de Jos* pe 1904 sem. 1. *Dămuș* pe timpul din 12 Maiu 1902 până în 12 Maiu 1903. *Coaba* pe timpul din 1 Sept. 1903, până în 1 Martie 1904. *Casina, Abrud* pe 1904 sem. 1. *Abrud* pe 1904. *Telecul român* pe 1900. *Vad (Mara)* pe 1898 semestrul I. *Felăbeseș* pe 1903. *Iacobul român* pe 1904. *Bocii Bologa, Ciucea, Ciula, Fildul superior, Fildul de mijloc, Hodia, Mărgăș, Moleșiu, Morlaca, Retița și Vișag* pe 1903. *Secuiș* pe 1902. *II. Ep. Orade* pe 1903 sem. II și 1904 sem. I. *Buza* pe 1895. *Revdal* pe 1903 sem. II-le. *Mărgineni* pe 1902 și 1903. *I. P. Venetia de Jos* pe 1903. *Sz.-József* pe 1904. *Sard (A.-Iulia)* pe 1903. *Presova* pe 1903. *G. C. Vladeni* pe 1904 sem. I. *D. Ch. Făgăraș* pe 1904. *Vaideii (Orăștia)* pe 1903.

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa,

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 18 (8—3)

Edict.

După ce Maria Boloșiu născută în Bărbăteni superior de 9 ani cu infidelitate părăsindu-și pe soțu-l legitim Dan Zaharie din Lupeni, fără ca să i-se scie ubicatiunea, ea respectivul să potă urzi proces de divorț contra-l, se provocă ea în termen de 1 an și 1 zi să se însinue la of. Protopopescă din Petroșeni, alt cum procesul se va pune în curgere și fără dînsa.

Petroșeni 12 Martie n. 1904.

Stefan Radic,
 protopop gr-cat.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofiței, tusei măgărești, catarului astmei, grăutății de respirat, lungorei și tusei sēci. Vindecă sigur și repede. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic unsore. Contra durerii de oșe, podagrei, reumatismului, rēcelelor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrănite bōle le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

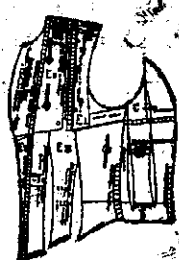
Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgārciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1.20 și 2 cor.

Kaljodsarsaparil. Mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, pecum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Decī cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandez Laxbonbons zacharele purgative, plăcute și dulci la luat. Pețul 1 cor.

Chemicale, drogue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri ruscice, Parfumuri, săpunuri, crem escelent pentru față și mîni. Articoli cosmetice, oleu pentru pē. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din hrangă. Tōte fōrte leftine. Faceți întrebare și Vē veți convinge.

Cornel Demeter,
 apotecar în Békas-Magyar, 41 Bpest mellett).
 12 (4—5)

marca fabricel

De mare înșemnatate pentru Dame!

Fie care P. S. Dōmnă își potē însa-și pregăti cu o ușurință de neînchipuit

==== talia sa după ori ce modă ====

cu ajutoriul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer.** A fost censurat de academie. și poșede nenumerate scrisori de recunoștință.

Iși are patentă și e scutit prin lege în tōte statele culte.

*** Prețul unui aparat e 3 oor. franco rambursat. ***

==== **Se caută agentii** ====

==== Prospecte să trimit la cerere gratis ====

Cu tōta stima:

Antal Guschelbauer.
 Sopron.

Cruce sau stea dublă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și înviorază pe lângă garanță: reumă, astmă, (respirație grea), insomnie, vîjoierea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervozitate, neapetit, gălbînare, durere de dinți, durere de cap, impotență, influență, precum și ori-ce morb de nervi. Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88503, își reprimște banii numai decît. Acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercați aparatul meu; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburî vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburî mai ușore.

Spediția centrală de vînzare îl trimite în țară și străinătate cu rambursă, sau dacă banii se trimit înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR

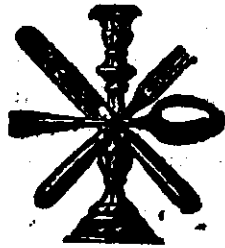
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

16 (3-52)

Gratuit:

o cumpănă de casă și o mașină de fier.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfel trimit în totă lumea renumita și de totă lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe, 6 linguri de masă, 12 lingurițe de cafea, 6 cuțițe de desert, 6 furculițe de desert, 1 lingură pentru supă, 1 lingură pentru lapte, 2 luminări elegante pentru salon, toate din argint de Mexico

total 46 bucăți numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător primesc ca dar, și pe lângă garanță

o cumpănă de casă de o putere de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și dinlăuntru) despre calitatea căruia primesc garanță pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIEFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 corone —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

⊙ **Săpun de toaletă** ⊙

pregătît din: trandafir, liliie, viole, resedă, jasmîn, lăcrămîlore.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
Budapesta, VIII. Bezeredy 3.

TELEGRAMĂ!!!

Cel mai mare asortiment în vestminte pentru Domni și Dămne, cu o croitorie proprie modern aranjată.

Comandele după măsură, se execută din **materie din țară și străinătate**, cu un preț moderat, și se pregătesc după cel mai bun și mai modern fașon.

La comandele din jur, eventual dacă mai mulți inși la oaltă vor face o comandă de cel puțin 100 cor. îmi trimit agentul meu cu colecțiunea de mustre.

În urma deosebitei prestațiuni în preț și esecutare, i-se ofere unui fie-cărui buna ocaziune să se îmbrace bine, modern și ieftin.

De binevoitorul sprijin rugându-mă sum

Cu stimă:

(14) 4-6

B. Ascher.

— Mare deposit de vestminte pentru domni, dămne, — deposit de cămeși, pălării și cufere. —

Medieș—Medgyes.

AVIS!

Am onore a aduce la cunoștința P. T. Public că în atelierul meu de tinicherie se pregătesc, conform cerințelor timpului de azi, tot soiul de lucruri în această bransă, și anume: tot felul de lucruri de tinichia (badog) acoperisuri din tinichia dublă cu aprobarea comisiei de edificare, case de scaldat, precum și feliul de lucruri de tinichia.

Să se adreseze la O. Public cu deosebire la repararea stropitoarelor de peronosporă.

Comandele și reparaturile din provincia se esecută iute și bine.

A se adresa la

Ignat Ebel
tinichigiu.

20 (2-3)

Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

— întemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii),

asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificiul de ori ce fel, mărfuri, mobile, vite și produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții, asigurări de zestre, de copii, rente, pe viață etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului scadent.

Fonduri de rezervă și de garanție specială,

cu finea anului 1900: **1,303.572 cor. 15 bani.**

Valori asigurate contra incendiului:

72,420.299 corone.

Capitale asigurate asupra vieții:

9,248.543 corone.

Pentru despăgubiri de incendii 3,003 550 c. pentru capitale asigurate pe viață 2,738.793 c.

Oferte și ori ce informațiuni se pot primi de la:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5, et. I., curtea I., precum și de la subagenții din toate comunele mai mari.

Agenturi principale:

în Arad, Brașov, Cașovia, Cluș, Timișoara și Făgăraș.

(5) 49-52